

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta; kokous 2/2023

Aika: Tiistai 25.4.2023 klo 15.00-16.30

Paikka: Eduskunta, kabinetti A116

Pj ja jäsenet: (varajäsen suluissa)
Johannes Koskinen, sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (pj)
Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä: Johannes Koskinen (~~Heidi Viljanen~~)
Perussuomalaisten eduskuntaryhmä: ~~Mari Rantanen (Sheikki Laakso)~~
Kokoomuksen eduskuntaryhmä: Sinuhe Wallinheimo; poissa klo 15.15-15.27, poistui klo 16.20 (~~Sari Multala~~)
Keskustan eduskuntaryhmä: ~~Pasi Kivisaari (Hilkka Kemppe)~~
Vihreä eduskuntaryhmä: ~~Inka Hopsu~~ (Jenni Pitko; poistui klo 16.23)
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä: Jari Myllykoski (~~Merja Kyllönen~~)
Ruotsalainen eduskuntaryhmä: Mikko Ollikainen (Sandra Bergqvist; poistui klo 15.31)
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä: Sari Essayah (~~Peter Östman~~)
Liike Nyt -eduskuntaryhmä: ~~Harry Harkimo (ei varajäsentä)~~

Asiantuntijajäsenet:
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry: Eija Koivuranta
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry: Rosa Meriläinen (~~Annika Lyytikäinen~~)
Suomen Olympiakomitea ry: ~~Taina Susiluoto~~ (Toni Ahva)
Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry: Anna Munsterhjelm
Suomen Hippos ry: ~~Minna Mäenpää (Jari Haanniemi)~~
Tieteellisten seurain valtuuskunta: ~~Lea Ryyänen-Karjalainen~~

Sihteerit: Oikeusministeriö: Oula-Antti Labba, Liisa Männistö, Maria Wakeham-Har-tonen, Niklas Wilhelmsson

Kutsutut asiantuntijat: Valtioneuvoston kanslia: Caj Lövengren
Valtiovarainministeriö: Tuula Lybeck, Mikko Lehtonen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.04.

2. Läsnäolijoiden toteaminen ja asiantuntijajäsenten esittäytyminen

Todettiin läsnäolijat. Asiantuntijajäsenet esittäytyivät. Todettiin, että Suomen Olympiakomitea ry:n asiantuntijavarajäseneksi neuvottelukuntaan on nimetty Toni Ahva (päällikkö, yhteiskuntasuhteet).

3. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin muutoksitta.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 4.1)

Hyväksyttiin muutoksitta.

Todettiin, että neuvottelukunnan pöytäkirjat tullaan julkaisemaan valtioneuvoston hankerekisterissä (Hankeikkuna).

5. Taustoittava tilannekatsaus neuvottelukunnan toimeksiantoon, tehtäviin ja toiminnan suunnitteluun: Uusi rahoitusmalli - valtiosihteeriryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän ehdotukset jatkotoimiksi (liite 5.1)

- **Rahapeliuotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uusi rahoitusmalli (liite 5.2)**
johtava asiantuntija Caj Lövegren, valtioneuvoston kanslia
- **Valtionavustustoiminnan kehittäminen (liite 5.3)**
hankejohtaja Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö
erityisasiantuntija Mikko Lehtonen, valtiovarainministeriö

Kuultiin alustukset ja käytiin niiden perusteella keskustelua mm. valtionavustustoiminnan digitalisoinnista ja siihen varattujen resurssien riittävydestä sekä valtionavustustoiminnan kehittämiseen liittyvistä rajouksista (mm. mikä rahoitus ja mitkä toimenpiteet sisältyvät kehittämishankkeen piiriin). Huolena on, että kun valtionavustushanke päättyy, kehittämistyön koordinaatio ja yhteistyö lakkaavat.

Tuotiin esiin, että järjestökenttä on ollut poikkeuksellisen hyvin mukana kehittämishankkeessa ja hanke on ollut tervetullut. Hakuprosessien yhdenmukaistamista pidetään järjestökentällä tärkeänä. Näyttää kuitenkin

siltä, että kehittämishankkeen eteneminen olisi tällä hetkellä pysähdyksissä. Järjestöjen toiveena on, että kaikki valtionavustuksia jakavat ministeriöt sitoutuvat viemään eteenpäin uudistushankkeen tavoitteita.

Keskusteltiin kehittämishankkeen puitteissa selvitetystä järjestöjen oman varainhankinnan tukemisesta ja todettiin, että varainhankinnan tukemisen tarpeesta vallitsee poliittinen yhteisymmärrys. Todettiin, että on olemassa valmiita malleja varainhankinnan edistämiseksi (ks. esim. [valtiovarainministeriön raportti](#)). Osa niistä edellyttäisi lakimuutoksia. Omaan varainhankintaan liittyviä verotuksellisia kysymyksiä (esim. verovähennysoikeus) ei viime aikoina ole selvitetty. Tuotiin esiin, että esimerkiksi rahankeräykseen liittyä edelleen paljon byrokratiaa, joka kuormittaa etenkin pieniä yhdistyksiä. Hallitusohjelmaneuvoitteluihin olisi hyvä tuoda alustavia malleja järjestöjen oman varainhankinnan edistämiseksi ja byrokratian purkamiseksi.

Todettiin, että neuvottelukunnan olisi hyvä saada tarkempia tietoja valtiosihteeriryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän yhteisymmärrysmuistiossa (liite 5.1) mainitusta yhteisen avustuskeskuksen perustamisen hyötyjä, haittoja ja toimintaedellytyksiä koskeneesta selvityksestä. Tuotiin esille, ettei järjestökentällä ole yksimielisyyttä yhteisen avustuskeskuksen tarpeesta. Osa kattojärjestöistä kannattaa ensisijaisesti yhteisempää valtionavustuspolitiikkaa.

Päätettiin, että sihteeristö selvittää avustuskeskusta koskevan selvitystyön tilannetta seuraavaan kokoukseen mennessä. Tarvittaessa kutsutaan sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä selvityshenkilö Juha Viertola neuvottelukuntaan kuultavaksi. Samassa yhteydessä kartoitetaan, onko järjestöjen aiempia kirjallisia kannanottoja aiheeseen liittyen saatavilla.

Päätettiin myös, että järjestöjen omaa varainhankintaa koskevia malleja tarkastellaan seuraavassa kokouksessa tarkemmin. Lopuksi todettiin, että uuden rahoitusmallin mukainen linjaus rahoituksen ennakoitavuuden tukemisesta JTS-valmistelussa ja budjettikehyksen osalta, on toteutunut.

6. Parlamentaarisen neuvottelukunnan säädöspohja –ratkaisuvaihtoehtoja

Eritysisiantuntija Oula-Antti Labba oikeusministeriöstä esitteli jatkovalmistelua neuvottelukunnan juridisen säädöspohjan mahdollisista ratkaisuvaihtoehtoista (liite 6.1), jotka pohjautuvat perustuslakivaliokunnan

lausuntoihin ja kannanottoihin, oikeuskirjallisuuteen sekä perustuslakia koskevaan hallituksen esitykseen. Labban mukaan neuvottelukunnan juridiseksi säädöspohjaksi olisi neljä mahdollista vaihtoehtoa (ei prioriteettijärjestyksessä): 1) valtioneuvoston ohjesääntö, 2) valtioneuvoston asetus, 3) erillislaki, 4) valtionavustuslaki.

Lisäksi Labba esitteli koonnin muiden neuvottelukuntien tai toimikuntien säädöspohjista (liite 6.2). Osa neuvottelukunnista on ministeriöiden tai valtioneuvoston asettamia, osa asetus pohjaisia. Joistain koonnissa mainituista neuvottelukunnista on säädetty päätehtävien osalta lailla ja asetuksessa tarkemmin, yhdestä puolestaan erillislailla. Osa koonnissa esiintuoduista neuvottelukunnista oli nimenomaan parlamentaarisia.

Keskustelussa todettiin, että esimerkiksi vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnasta (parlamentaarinen) on säädetty lailla, vaikka se ei käytä julkista valtaa. Lailla säätäminen antaisi vakautta ja turvaa siihen, että parlamentaarista konsensusta pyritään toteuttamaan, vaikka käytettävissä olevan rahoituksen taso muuttuisi.

Neuvottelukunnan jäsenten näkemykset säädöspohjasta ovat jossain määrin eriävät: osa jäsenistöstä on alustavasti ollut löyhemmän sääntelyn kannalla (asetuspohja), kun taas muutamat jäsenet ovat alustavasti kannattaneet lailla säätämistä. Etenkin asiantuntijajäsenet korostivat rahoituksen ennakoitavuuden turvaamista.

Keskusteltiin myös siitä, mitä toimijoita neuvottelukunnan asettamispäätöksessä tosiasiallisesti tarkoitetaan, kun puhutaan yleishyödyllisistä yhteisöistä. Todettiin, että terminologiaa ja toimialan laajuutta olisi hyvä tarkentaa jatkovalmistelussa.

Päätettiin, että säädöspohjan valmistelua jatketaan sihteeristön esittämien ratkaisuvaihtoehtojen pohjalta. Valmistelun yhteydessä pyritään keskustelemaan valtiovarainministeriön budjettiosaston kanssa siitä vaihtoehdosta, että neuvottelukunnasta säädettäisiin valtionavustuslaissa.

7. Seuraava kokous

23.5.2023 klo 15.00-16.30

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.43.